

Nytårsdag 2021

- tanker i forbindelse med en prædiken til nytår

1. Optakt

Ved et årsskifte tænker jeg på den gamle talemåde: ”Mennesket spår, Gud rår” (=råder).

Der ligger i udsagnet en stor realisme, nemlig at vi ikke aner, hvad fremtiden bringer. Et oplagt eksempel er den pandemi, som verden trækkes med for tiden, og hvis fremkomst ingen havde spået om.

Og så rummer den gamle talemåde jo også en dyb tillid til, at uanset hvad fremtiden bringer, så er livet og verden i Guds hænder.

Den danske forfatter Knud Sønderby fortæller om nytårsaften i sin bedstefars hjem. Når bornholmeruret begyndte på de 12 slag, åbnede bedstefaren med et tændt lys i hånden et vindue ud til den bælgsorte vinternat og sagde: ”Så lukker vi det gamle år ud – og det nye år ind”, og da han atter havde lukket vinduet, kom det som en eftersætning. ”Gud råder for, hvad året det vil bringe.” (refereret af J. Bacher)

Mere håndgribelige fremtidsudsigter får vi heller ikke med fra kirkens nytårs tekster og bønner på nytårsdag.

Og dog: for vi lever jo allerede nu i lyset af julebudskabet om Guds komme til verden. Derved har vi alle fået budskabet – til tro – om, at Gud en gang for altid har åbenbaret sig i spædbarnet i Bethlehems-krybben og i det voksenliv, som fulgte herefter.

I stedet for at forklare sig, har Gud åbenbaret sig. Hvem vil ikke gerne have udbedt sig en forklaring på, hvad det-med-gud-og-os egentlig er for noget!

Men nej. Gud valgte at åbenbare sig i et menneskebarn, for at vi skal kende ham dér.

Det betyder, at han uden nærmere forklaring fortæller med julen, fulgt af påske og pinse: Sådan er jeg. Som denne Jesus! Som han talte. Som han var mod mennesker. I hans liv, død og opstandelse er jeg.

I dag, kort efter jul, hører vi så (igen) om dette barns komme og dets begyndende menneskeliv. Evangeliet til nytårsdag i dag er ultrakort:

”Da otte dage var gået, og han skulle omskæres, fik han navnet Jesus, som han var blevet kaldt af englen, før han blev undfanget i moders liv.”

(Lukasevangeliet, kap. 2 vers 21)

Selvom Evangeliet er kort – siger det noget meget centralt, nemlig at Jesus blev omskåret, og han fik sit navn!

Hvorfor er det centralt?

2. Omskærelse

Fordi dermed understreges, at Jesus var et jødisk barn, at han ikke var sådan et frit svævende menneske hævet over tid og sted, men at han fødtes ind i historien, på en bestemt tid og et bestemt sted og i et bestemt folk.

Han gik altså ind under præcis de samme vilkår som alle andre, omskåret på 8. dagen som alle andre jødiske børn blev det. Han skulle ikke være noget særligt frem for de andre, men en af dem.

Dermed viste han også med al tydelighed, at Hans mission var at være lige der, hvor vi mennesker er. Han ophøjede sig ikke over livets almindeligheder, men han gik direkte ind i menneskers daglige liv, med dets glæde, smerte og uvished.

Derfor blev han omskåret som alle andre jødiske børn. ”Han blev ligesom et menneske og lignede os” – som det hedder i den ældste salme, vi har
(Paulus´ brev til Filipperne, kap. 2,7)

3. Navn

Og Jesus fik sit navn, også noget helt fundamentalt for det at være menneske. Noget af det mest fornedrende, man kan gøre mod et menneske, er at fratage det dets navn.

Leise Christensen, sognepræst, fortæller om sin fransklærer på gymnasiet i Fredericia, Arlette Andersen, som var en af de mange franske jøder, som blev deporteret til kz-lejren Auschwitz. Alle jøder som ankom til lejren, fik tatoveret et nummer på deres underarm. Deres personlighed som menneske og individ, udtrykt i navnet, blev ganske enkelt taget fra dem. For – som Arlette senere fortalte - numre kan man med god samvittighed tage livet af. Fremfor mennesker med et navn.

Et navn har på afgørende vis med et menneskes inderste eksistens og identitet at gøre. Derfor lå det også gymnasielæreren Arlette meget på sinde, fortæller Leise, at kunne navnene på sine elever så hurtigt som muligt, når hun begyndte på en ny gymnasieklasse. For navne og menneskeværd hænger sammen. Det er jo også derfor, at øgenavne kan gøre ondt.

Hvis man vil læse om den nu over 95-årige Arlette Andersens liv, finder man en fængslende beretning i journalisten og historikeren Morten Vestergaards bog fra 2011, *Pigen fra Auschwitz*.

4. Jesu navn – Guds frelse

Også Jesu navn har sin helt særlige betydning. Navnet betyder: Gud er frelse, eller Gud frelser. Lige så kort evangeliet er til nytårsdag – lige så kort kunne prædikenen egentlig også være: Gud frelser! Gud ER frelse - sådan er nemlig den Gud, der ledsager os på vejen ind i den ukendte fremtid.

Derfor er det godt på en nytårsdag og alle andre dage at huske på Jesu navn. For hver gang hans navn forkyndes i det nye år, mindes vi om, hvad evangeliet er, nemlig at Gud frelser.

”I dag er der født jer en frelser i Davids by, han er Kristus Herren” – lød det i juleevangeliet.

Gud knytter sin frelse uadskilleligt sammen med, at Han kom til verden som Jesus fra Nazaret. *”Og dette er tegnet I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.”*

Gud valgte at komme til verden i ham. Blive menneske blandt mennesker, af kød og blod. Et menneske, som blev vor bror. Som lærte os at bede

Fadervor. Som tilsiger os sin kærlighed og tilgivelse mod al rimelighed. I Hans fællesskab med os er der frelse.

Jens Rosendal har skrevet en fin håbs –og evangeliesalme om Jesu navn til nytårsdag. Første og sidste vers følger her:

*Navnet Jesus er den kode
som kan lukke livet op
Ser vi ham og hvad han gjorde
tændes håb i sjæl og krop.
Kærligheden, som kan vinde
kan vi i hans liv genfinde
Dybest fra hans ord og liv
springer skaberordets liv.*

*Derfor er nu Jesus-navnet
fyldt af håb og hjertets tro
Vores bror han ville være
i det lave med os bo.
Han er glæden, han er freden
livet, lyset, kærligheden
Guds befrielse sendt herved
glæde i al evighed. (Evangeliesange, 2005, 20)*

ALLE ØNSKES ET GLÆDELIGT NYT ÅR!

Sten Haarløv